

editorial

carpeta

Tres raons per llegir a Freire, més enllà de la més òbvia

Licínio C. Lima, Universitat del Minyo • 5

Fragments d'un diàleg imaginat amb Freire. Si avui aixequés el cap...

Anna Gómez Mundó, Universitat de Vic • 17

Reinventar Freire. D'ahir a avui

Xavier Besalú, Universitat de Girona • 29

Lloc i llocs de Paulo Freire en l'actualitat. Renovar l'esperança amb sabers, justícia social i ciutadania

Eunicie Macedo • 42

contínua

Conversant amb la dra. Mary Jane Curry, professora titular

Entrevistador: Fernando Marhuenda, UVEG • 55

persones, territoris i experiències

Teatre-imatge i la "lectura del món": experiències d'aprenentatge crític en un context de crisi i austeritat

Inês Barbosa • 71

Ressonar. Desenvolupament de competències a través de l'art en el context carcerari

Mafalda Guedes • 82

Aprendre, un procés de lluita i de transformació d'un mateix i del món que ens envolta

Isaac Padrós (estudiant del CFA Girona) i Miquel Blanch (mestre del CFA Girona) • 96

La pedagogia de Paulo Freire: apunts sobre l'experiència en educació bàsica de Persones Adultes.

Angel Marzo Guarinos • 109

investigació

De la Task Force al Manifesto

Rosa M. Falgàs Casanovas • 119

Presentació i debat sobre el manifest per a l'educació de persones adultes en el segle XXI • 122

arxiu

dialogica

... estem sent (Discurso de Paulo Freire en la Universitat Complutense de Madrid)

Paulo Freire • 127

fotografies

Paulo i Nita Freire • 135

llibres

No som aquí per rendir-nos: cal llegir-lo!

Sebas Parra • 137

Educació permanent. experiències emancipadores i pràctiques educatives de llibertat

Dolors Monferrer Ferrando • 141

Sumari

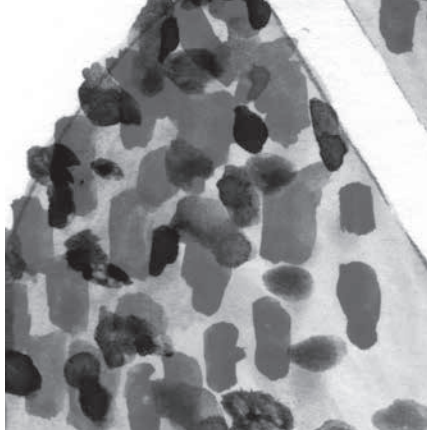
Com participar

Quaderns d'Educació Contínua?

Les pàgines de la nostra revista estan obertes a tot tipus de col·laboracions relacionades amb l'Educació i la Formació de les Persones Adultes. El nostre interès és oferir la publicació a tots aquells que desitgen col·laborar en ella exposant els seus coneixements, les seues reflexions i experiències analitzades. Així com també a les persones i institucions que desitgen difondre a través dels Quaderns d'Educació Contínua les seues iniciatives i activitats dins d'aquest àmbit.

Les col·laboracions han de requerir les següents condicions bàsiques:

- L'extensió dels treballs serà de 10 pàgines en format DIN A-4, a doble espai, amb un títol que sintetitzi el seu contingut. És convenient d'intercalar apartats que divideixquen i ordenen les diferents parts de l'exposició.
- S'enviarà dues còpies del treball acompanyades d'una versió d'aquest en suport informàtic, preferentment en Winword. S'aconsella, si el tema ho permet, incloure gràfics, quadres sinòptics, etc., que il·lustren i completen el contingut del text.
- Com és natural la revista podrà realitzar una «correcció d'estil» sobre el text original, que en cap dels casos alterarà els conceptes ni l'enfocament adoptats per l'autor.
- Notícies i dades per a ser incloses en les pàgines informatives de la revista, sobre congressos, jornades, convenis, acords, programes, plans, iniciatives, projectes; cursos, conferències, debats, premis i concursos; publicacions de llibres, revistes, manuals, etc.
- Ha d'incloure sempre la font responsable i les notes de referència on el lector pugui requerir major informació.

Conversant amb la dra. Mary Jane Curry, professora titular
Dept. of Curriculum and Instruction Warner School of Education
University of Rochester, NY

Entrevistador: Fernando Marhuenda, UVEG¹
Transcripció i traducció: Esperanza Muñoz i Fernando Marhuenda

FERNANDO MARHUENDA: Estic conversant amb la professora Mary Jane Curry, de la *Warner School of Education* de la *University of Rochester*, EUA. Mary Jane, saps que aquesta entrevista és per una revista adreçada al professorat de persones adultes a Espanya. M'agradaria tractar amb tu alguns assumptes de l'educació en general però també, a causa de les recents eleccions presidencials i al congrés, voldria conèixer el teu parer. Més específicament he vist la quantitat de treball que feu amb persones refugiades i immigrants, treball d'acollida de joves i les seues famílies, i voldria parlar-ne. També fas prou de treball sindical i estàs molt interessada en les relacions laborals, sobre els drets laborals i els ciutadans, per la qual cosa m'agradaria conèixer el teu punt de vista. Finalment voldria conèixer el teu parer com a professora d'anglès com a llengua estrangera i què significa això en un país com aquest, quins reptes veus i quins progressos n'hi trobes. Si vols començar per parlar del panorama educatiu del país...

MARY JANE CURRY: Bé, crec que el marc educatiu dels Estats Units a hores d'ara és en molts sentits anàleg al desenvolupament de l'economia: de

¹ Aquesta entrevista s'ha fet el dia 27 de desembre de 2016, en el transcurs d'una estada d'investigació i una llicència sabàtica de Fernando Marhuenda amb el suport de la Universitat de València.

- ² Un dels suburbis de Rochester, ciutat al nord-oest de l'estat de Nova York.
- ³ La indústria fotogràfica que ha tingut sempre la seua seu principal a Rochester, NY
- ⁴ L'estat de Nova York, no el govern federal.

molt bona qualitat per a la gent que està dalt i de qualitat molt mediocre per a la resta, així com de molt mala qualitat per a la població més marginal. En part, i parlant del sistema escolar públic des de preescolar a l'educació superior, la major part de finançament, com probablement saps, ve dels impostos a la propietat, de manera que si vius en una ciutat o barri adinerat, com ara Brighton², on vius, els valors de les propietats són alts i els impostos també ho són perquè molta de la gent que hi viu tenen cases cares o bones i les escoles tenen, doncs, molts diners per a treballar, de manera que la quantitat *per capita* emprada en cada estudiant és de vegades el doble del que es gasta en una altra escola de la mateixa ciutat, a no més de dues milles d'ací. Al contrari, la ciutat de Rochester, a causa del desastre de la Kodak³, és molt pobra, hi ha molt d'atur, molt d'atur estructural. La ciutat és aproximadament un 40% afroamericana, un 20% llatina, i hi ha gent, com la del meu barri, principalment blanca i que guanyem diners, que tenim bons treballs. Aquesta és la raó per la qual vaig escollir viure a la ciutat, per tal que els meus impostos anaren a pagar les despeses de la ciutat. Però sóc una persona, només una persona.

Tenim una part mínima de finançament que ve de l'estat⁴, i hi ha també diners provinents del govern federal, a nivell nacional, per a programes específics. Però, en la meua opinió, no són només que benes que tracten de tancar la ferida i el forat, el veritable forat, per on se n'està sortint la sang, és que els diners es queden on són les persones riques. I he vist molts altres països on, com a mínim, hi ha mecanismes de finançament centralitzats. I tens el que sempre hem tingut, la ideologia sobre el nivell local és una broma, ja que eixe nivell resulta feble.

De manera que, en termes de qualitat de l'educació i els enfocaments i la pedagogia, allà on vols veure on està la bona qualitat, has d'anar on la gent amb diners està educant els seus fills, no? És la regla universal. I, ja saps, hi ha moltes grandíssimes pedagogies innovadores que tenen lloc en districtes escolars ben dotats, amb professorat ben preparat, professorat que no s'hi absentia, professorat amb formació permanent. Bé, la gent en aquest país no se n'adona del mal que funciona el sistema educatiu.

I pel que fa a l'educació superior, passa el mateix, tot i que hi ha un problema afegit per tal que la gent de fora del país ho puga comprendre, com ara són les divisions entre escoles públiques i privades. Algunes de les nostres millors universitats són públiques: Berkeley, Wisconsin, ja saps, inclús a l'estat de Nova York tenim la Universitat de Buffalo... Tenim molt bones universitats públiques. Ens els darrers 20 anys, després dels atacs del 11 de setembre de 2001, molt del finançament que venia del govern de l'estat, el que venia dels impostos, ha estat retallat, a això es va afegir la recessió de 2008. I hui en dia hi ha una ideologia, particularment en llocs com ara Wisconsin, on legisladors molt ultraconservadors i en alguns casos no conservadors sinó radical-llibertaris i radicals de dretes, que bàsicament veuen l'acadèmia com un enemic, el que fa que no vullguen finançar-los. Ignoren completament el tipus de beneficis que du l'edu-

cació superior i la investigació per a la societat, per a l'estat, tot allò que nosaltres sabem, no? I també tenim les universitats privades, com la Universitat de Rochester, una de les més prestigioses, i jo encara em sorprenec de vegades de la qualitat dels estudiants que hi venen que no saben, que no són capaços d'escriure amb correcció, em referisc a alguns dels meus estudiants, que tenen unes destreses escriptores molt dolentes, i em pregunte com han estat capaços de superar els quatre anys dels estudis de grau. Fins i tot alguns en tenen ja un altre màster. És la meua batalla!

De manera que hi ha un fum de contradiccions en el nostre sistema. Pense que realment reflecteix la nostra economia i els seus valors per damunt de tot. Excepte, potser, si anàrem de bona fe, si de veritat es pensara que l'economia està per damunt de tot, hauríem de preparar els ciutadans el millor possible per contribuir que arribaren al màxim de les seues capacitats. Però, òbviament, eixa no és la prioritat.

FM: Això està molt clar.

Dra. C: Sone com Michael Apple?

FM: Sones molt a tu mateixa, està molt bé.

Dra. C: De vegades pense quant ha influït en mi Michael Apple.

FM: Bé, pense que en part a mi també. Vàrem trobar un espai de formació adient i gent compromesa amb certs punts de vista.

Dra. C: Tot el que va dir s'ha fet realitat. I pitjor encara. Ho va predir tot!

FM: De tota manera, pel que dius, així com per converses que hem tingut aquests mesos, al meu parer, com a *outsider*, és que possiblement el canvi en la presidència dels EUA no tindrà tanta influència en el sistema escolar, a causa de la falta de competència del govern federal en l'educació, o potser sí?

Dra. C: Bé, això és interessant i, una vegada més, Michael Apple ha estat profètic en això: El govern central en aquest país té poders limitats per a dir a cada estat com fer les coses. De manera que no hi ha fins i tot ni un currículum nacional, per exemple, que diga què és el que s'ha d'ensenyar.

No obstant això, en els darrers deu anys, el moviment en favor d'estàndards nacionals, que va estar realment una iniciativa promoguda per Bill Gates i suposadament gent de caire liberal i amb interessos filantròpics, en afavorir els estàndards nacionals les empreses de llibres de text han creat currículums i alguns dels estats han creat currículums per assolir els estàndards. Jo no m'opose en realitat als estàndards, perquè pense que, en teoria, hipotèticament, són una bona idea. Hauríem d'estar capaços d'articular el que volem ensenyar, i ajudar els estudiants a aprendre-ho. La pregunta és com ajudem als estudiants a aprendre.

I ahí és on..., ací és on tenim els estàndards, però bé, ja abans del *No Child Left Behind*⁵ teníem les avaluacions, avaluacions constants, exàmens a tota hora. I així estem des que es va aprovar el *No Child Left Behind* al 2000. En un règim d'examen continu, tot s'ha invertit, perquè ja no estàs ensenyant material, un currículum, i avaluant-lo;

⁵ Una llei educativa posada en marxa pel president George W. Bush per fer front al fracàs escolar als EUA.

⁶ Escoles de gestió privada i finançament públic, és a dir, escoles públiques que s'han privatitzat, en un procés iniciat en la segona meitat dels anys noranta del segle passat.

⁷ En l'actualitat, ministra d'Educació en el gabinet de Trump.

sinó que estàs ensenyant per a avaluar. Les escoles han dedicat molt de temps a avaluar, a examinar, a preparar per als exàmens, i hi ha hagut tota mena de corrupció al voltant de l'avaluació i, vull dir, tot allò que pugues imaginar, coses que pensaries que no poden passar als EUA, doncs han passat aquí. Malauradament, aquestes forces externes, com ara els tests i els estàndards... ja hi eren en aquest estat.

I això és part d'una qüestió laboral: el professorat era avaluat, les proves eren part de la seua avaluació anual i de les seues pujades de sou, de compensacions, els rànquings, molt de tot això estava fent-se sobre el rendiment de l'alumnat en les proves estandarditzades, ja que els exàmens estaven alineant-se amb els estàndards. De manera que tens a un mestre responsable del rendiment del seu alumnat en les proves estandarditzades en un districte pobre on hi predomina una minoria d'aprenents de parla anglesa, no és absurd? Vull dir, no pots avaluar un any en la vida d'un xiquet, en una classe, vinculat a un mestre, i dir que el mestre va causar X o Y o Z, no? Són massa factors més enllà del control del mestre, ja ho saps: pobresa, crim, joc, pares absents, responsabilitat a la llar, fam, sense sostre; vull dir, totes aquestes variables, per no parlar de cultura, bé, d'una manca de connexió cultural entre el currículum i la pedagogia de les escoles i les diferents cultures de molts dels estudiants, incloent-hi afroamericans però no solament.

De manera que, al menys a l'estat de Nova York, el governador va deslligar això de l'avaluació del professorat, la va deslligar del rendiment de l'alumnat en les proves estandarditzades. Al meu parer, no hi ha cap problema d'avaluar el professorat sobre la base del rendiment del seu alumnat a l'aula, del rendiment en l'avaluació preparada pel mestre, d'acord? Ja saps, si eres mestre i ensenyes d'una determinada manera i cap dels teus estudiants aprova, i això és enregistrar, això és una reflexió d'alguna part del teu ensenyament, no? Ja ho sabem, però no, és ridícul...

Per això, el meu punt de vista és molt interessant si ho penses, perquè fa vint anys em sentia com, 'de quina manera, com a mestre, pots provocar canvis en el món si contribueixes a millorar la qualitat de l'educació al teu país?' I mira tot el que ha passat des que vaig començar el meu doctorat i com les nostres esperances han estat infiltrades, mercantilitzades, capitalitzades, cada gota de benefici que es podia traure se n'ha tret, i això continua, i això és quelcom del que Apple, per descomptat, ja parlava fa vint anys, en referir-se a les *charter schools*⁶. Com saps, la Ministra d'Educació que vol nomenar Trump, Betsy DeVos⁷, és una dona sense cap experiència educativa, que ha gastat milions, si no bilions, de dòlars a defensar les *charter schools* a Michigan, on tenen un registre prou dolent. No hi ha cap lloc en aquest país on les *charter schools* hagen millorat els resultats de les escoles públiques de manera regular.

Tot això és molt desmoralitzador, pensar que l'educació era vista com una eina de transformació social, un motor de canvi social, de mobilitat ascendent. Ja saps, mires qualsevol història de gent com ara *Horatio Alger*⁸ o qualsevol veterà que va

tornar de la 2a Guerra Mundial i que va cursar educació superior sota la *G.I. Bill*⁸, gent de pares carnisers que varen arribar a ser advocats o mestres o el que fóra. Vull dir que ens trobem davant un canvi generacional just després de la Segona Guerra Mundial, quan la gent va tornar i el govern els finançava l'assistència a l'educació superior. I certament, tota aquesta gent podia anar al *college*. I la diferència en les seues vides i en la nostra economia va estar brutal. Però la idea que l'educació és una força de canvi està ara sota qüestió, perquè s'ha convertit en una eina del capitalisme i està tornant-se a... allò que la gent deia als anys seixanta, que l'educació era un contenidor en termes d'atur, una manera de tindre a la gent fora del mercat de treball.

FM: A Espanya, es parla des de fa uns anys que la generació millor preparada del país en la història, gent de famílies que fa tres generacions eren analfabetes, que gairebé no van anar a escola, ara aquesta gent ha estat capaç, amb molt d'esforç per part de les famílies però també de l'Estat, de rebre una educació, de cursar educació superior, de rebre una molt bona formació professional o d'anar a la universitat; i ara es troben que han d'anar-se'n del país, perquè no troben oportunitats dintre. En certa mesura, em ressona això que dius, tenim una població amb molt bona educació i un país que tanmateix davant les urnes de vegades té comportaments insospitats, o s'embolica en casos de corrupció, o mostra una desconexió entre l'educació, la cultura de la gent i el seu comportament com a ciutadans, la conducta que hi mostrem com a societat.

Dra. C: Però també pense que, inclús un estudiant qualsevol de, diguem-ne, *Walworth*, la ciutat on *Moritz*¹⁰ va criar la seua família: Pots tindre un jove que es gradue de la *High School* i que vaja a, diguem-ne, la *State University of New York en Brockport*, que és prop d'aquí, que és molt fluixa, molt mediocre. Eixe estudiant no ha tingut en tota la seua vida l'oportunitat d'haver de fer ús del pensament crític, no s'ha trobat davant cap situació que li ho demanés, ni tan sols de pensament analític, on la gent pot confrontar les seues destreses de pensament d'alt rang o on puga arribar al pensament realment crític, polític. No és capaç. I ho sé perquè de vegades tinc estudiants que s'han graduat a *Brockport*, que venen a cursar el seu màster amb mi i els costa molt escriure amb correcció, no poden articular un argument, només són capaços de fer allò que se'ls ha dit que facen.

FM: Han estat consumidors d'educació...

Dra. C: Han estat consumidors, s'han deixat anar, han estat obedients, són capaços de rendir, estan ben entrenats, són treballadors domesticats. Tot allò que parla McLaren. Així, el que trobe, principalment, entre la gent blanca, és que la gent de classe mitjana alta que tenen l'oportunitat de tindre educació superior, alguns es fan amb una educació crítica mentre que altres no; probablement depèn de qui és la teua família. O de si vas tindre algunes oportunitats en la universitat o pots en la *High School*. És clar que tenim gent crítica entre la gent oprimida, ja saps, afroamericans, vull dir que, per exemple, tenim un cos docent força crític i que són d'origen de famílies oprimides.

⁸ Autor de nombroses obres que donaren peu al mite del nord-americana mitjà, capaç de fer-s'hi a base d'esforç i de superació.

⁹ Llei aprovada el 1944 per tal de facilitar la reincorporació a la societat de militars de la Segona Guerra Mundial.

¹⁰ Un conegut de la Dra. Curry que també és familiar a l'entrevistador.

¹¹ Periodista i premi Pulitzer, conegut pel seu treball *Common Ground*, sobre les relacions racials a Boston, Massachusets, i la problemàtica del transport escolar.

Tot i això, en termes del que pot passar, del que canviarà, és molt depriment. I Obama és un cas interessant, perquè a) era una persona de centre, no gens radical, i b) instantàniament va provocar una resistència fortíssima que no ha parat en tots aquests anys. El mateix congrés el va cridar mentider en els primers tres mesos, pense que ja va ser al primer mes, no el tercer; en el primer discurs de l'estat de la Unió, on un congressista blanc li va dir 'mentider'. No hi ha dret. I clarament el congrés no va fer una altra cosa que posar obstacles. De manera que no va poder aconseguir molt del que volia, va poder fer algunes coses, però no va aconseguir tant com si haguera estat una persona blanca, segurament hauria pogut fer molt més. Tot i això, va convertir-se en un model privilegiat, una persona molt carismàtica per a molts de nosaltres, es va sentir com un gran estímul de canvi, i com a pensador que és, com a advocat, com a activista comunitari, així com una persona amb els peus a terra, molt raonable, va arribar a ser un referent. És clar que no era un *Malcolm X*, no va a anar a fer el salut del *Black Power*, ni a encendre a la gent. Però fins i tot, com a persona extremadament educada i respectuosa, oberta de ment... no volien deixar-lo fer res, ni tindre res a veure amb ell. Des d'aquest punt de vista, va estar molt decebedor per a mi.

FM: Això ens du a parlar de quelcom que he experimentat aquests mesos i del que no vaig prendre consciència en *Madison, Wisconsin*, fa vint anys, i és l'assumpte de la segregació racial i allò fortament arrelat en temes de barris, vivenda, escoles, política també. Com veus el desenvolupament d'aquest procés al llarg dels darrers anys? Fa uns dies vaig escoltar una conferència on s'explicava que el moviment antisegregacionista es va desenvolupar entre els anys seixanta i els noranta, tot i que des d'aleshores ha hagut un retrocés, un procés de resegregació. Amb la teua formació, amb McLaren i Apple, també amb la gent de tradició Freireana, gent molt conscienciada i compromesa en el camp de l'educació; també amb la teua militància social i sindical: com avalues aquest desenvolupament al teu país? També en qüestions de la gent que ara està en els seixanta o setanta anys, que havien tingut l'esperança de canvi en algun moment en la seua joventut i que ara potser veuen amb decepció aquest declivi.

Dra. C: Bé, a veure. La base de la segregació està en la vivenda. I en aquest país hem tingut, com en molts altres, un procés d'escolarització vinculat a allò local, a les comunitats, al veïnat. De manera que si tens escoles arrelades a la comunitat en comunitats segregades, continuaràs tenint escoles segregades. Així doncs, als setanta vam tindre un gran moviment de transport escolar, que es traduïa que xiquets afroamericans viatjaven amb veïnat blanc, i en alguna ocasió a l'inrevés. I va haver-hi molt de rebuig. Vull dir, hi ha aquest gran llibre de Anthony Lucas¹¹, sobre el sistema de transport escolar de Boston, molt resistent a l'antisegregació i on va haver-hi tot tipus d'atacs racistes, però no es tractava només de Boston, coses així van passar per tot arreu del país. Vull dir, eixe missatge que el nord no és tan refractari i rebel a la segregació no és cert en absolut. Encara hui en dia hi ha pràctiques, com ara mateix a un programa de ràdio avui,

on un professor d'estudis socials parlava d'una pràctica habitual dels bancs, anomenada *red lining*. En breu, els bancs dibuixen una línia roja al voltant d'un cert veïnat per tal de reduir-hi els préstecs, les hipoteques, o bé per posar-los com a taxes d'interés més altes.

Així doncs, la segregació en la vivenda ha estat suportada estructuralment per aquestes pràctiques bancàries racistes. A més, després de la guerra, la migració de gent afroamericana als veïnats blancs va trobar tota mena d'entrebancs i resistència fins i tot física. La gent blanca va començar a emigrar als afores, i donen lloc al que coneguem com a *white clouds*. Així, Rochester és un exemple clàssic del que també s'anomena una 'ciutat dònut', on el cor solia ser predominantment blanc, amb cases boniques i que en aquest cas estaven ocupades per personal de la Kodak i altres indústries en la ciutat, molt pròspera, molt forta, una classe mitjana i treballadora, també una classe mitjana alta, de tot, hi havia faena de tota classe. També hi havia treballadors afroamericans, tot i que se'ls tractava pitjor. Però amb tot, tenien faena, molta faena a les fàbriques. Així, als anys cinquanta, Rochester va ser una de les primeres en fer aquest moviment. El 1964 va haver disturbis racials a Rochester, en part pel tractament que els afroamericans estaven rebent en la Kodak. Fins i tot el fet que se'ls anomenen disturbis racials és interessant, jo de vegades empre aquesta denominació sense pensar-ho, tot i que té una clara connotació negativa. Alguna gent diria que va haver protestes el 1964.

En efecte, la segregació ve des de l'esclavisme, tan lluny com això, i no és només contra els afroamericans, sinó front a tota mena de grups d'immigrants que van vindre en busca de fortuna. Tot i que els immigrants blancs han estat eventualment assimilats, no? Tenim un governador d'origen italià, gent irlandesa, italiana, en alguns casos gent tan de color com el carbó però que s'han assimilat, tot i que en algun moment foren vists com a indesitjables. I amb la gent afroamericana, entre el legat de l'esclavitud i la pell de color això no ha ocorregut mai. Mai va ocórrer, fora d'una minoria, en certs estrats.

En realitat, no pots parlar d'escola segregada o desagregada si no pares atenció en la qüestió de la vivenda perquè fins que això no canvie, el problema romandrà. Aquest veïnat, per exemple, és 97% blanc, el de Moritz és molt més integrat. No ocórrerà, la gent no vol que els seus fills agafen l'autobús per eixir del barri. Els barris no volen que les seues escoles s'ompliguen de xiquets que venen d'altres barris. I, d'altra banda, forcem els xiquets a fer-se càrrec de la seua integració, quelcom que les persones adultes no han estat capaces de fer. De manera que no funciona. De fet, la gent afroamericana va rebre millor educació, en molts casos, sota la segregació, ja que tenien aleshores mestres afroamericans, comunitats fortes, nexes culturals entre les escoles i la llar. Tot això és va trencar amb la desagregació. Quina ironia més estranya.

FM: D'acord. Eixim d'aquesta temàtica més decebedora. Una de les coses que més m'ha sorprès aquestos mesos aquí ha estat la manera que aquest país, l'estat de Nova York, la ciutat de Rochester, actua i acull els refugiats i la gent immigrant sense

¹² Comissió de les Nacions Unides per a l'atenció a la població refugiada.

¹³ Es tracta d'una escola de recent creació, només per població refugiada, per iniciar la seua escolarització al districte escolar de Rochester i, una vegada assolits uns hàbits i coneixements mínims, remetre'ls a escoles ordinàries.

¹⁴ La ciutat on va ser alcalde Bernie Sanders fa més de 20 anys, i l'estat del qual després va estar governador. Aquesta ciutat i aquest estat tenen una ciutadania coneguda per ser de les més progressistes dels EUA.

donar-se publicitat. Sentim cada dia notícies terribles d' Austràlia, Europa parla molt i no fa tant, Espanya no ha fet res en la crisi dels refugiats.

Dra. C: No estem en primera línia. No estem en primera línia. Sí, els refugiats que han vingut aquí han estat reassentats per la UNHCR¹², amb el suport del Departament d'Estat dels EUA. Estem acceptant molt poca gent, en comparació amb Europa, Austràlia, Canadà. El que vull dir és que has vist moltes coses i sí, acceptem un nombre gran de refugiats, però pense que som molt selectius en els països de procedència. A hores d'ara, hi ha un sentiment polític antimusulmà. Estem acollint més refugiats de Síria aquí, però res en comparació amb el que hauríem de fer.

FM: No obstant això, el que he vist, per exemple, a la Rochester International Academy¹³, els esforços de disposar d'una escola com aquesta, que funciona, que els proporciona bona educació, en molt poc de temps, només dos anys, per tal de remetre'ls el més aviat possible a escoles ordinàries, això és increïble.

Dra. C: Es tracta d'una escola increïble. Ho tinc molt clar. Bé, hi havia una dona, una dona molt visionària, que ara és la cap del Departament d'Ensenyament d'Anglès com a llengua estrangera a Burlington¹⁴, Vermont. Quelcom que no és cap coincidència: la seua germana és amiga de la meua germana Liz, ambdues viuen a Burlington, i la meua germana ja em parlava de Míriam. És una de les defensores més conegudes de la importància d'ensenyar la llengua als nouvinguts, però el Departament d'Ensenyament de l'Anglès com a llengua estrangera del districte escolar de Rochester (RCS D) no la va voler nomenar com a cap, un crim! Van nomenar un altre home de Long Island, una història lamentable, ja que aquest home no en sabia res del tema. Míriam hauria d'haver estat la cap del departament, i quan la meua germana em va escriure per parlar-me de la vacant de directora per a aquest departament a Burlington, li ho vaig dir a Míriam, que es va presentar i va guanyar la plaça. La qual cosa està molt bé, perquè hi ha molt de treball amb població refugiada a Burlington. Bé, tornant a RIA, Míriam va jugar un paper fonamental en la seua constitució, si haguera continuat aquí hauries parlat amb ella aquestos mesos. Ja saps queestic en el comitè consultiu de RIA. Ella s'ho va prendre molt seriosament, per això va visitar tota mena d'escoles per a refugiats, a Carolina del Nord i en altres llocs del país. La directora de l'escola també té dècades d'experiència i capital polític en el RCS D, tot i que no haguera tingut cap experiència prèvia ni en població refugiada ni en l'ensenyament d'anglès com a llengua estrangera. No cap. Però és una persona molt decidida, ja ho saps, l'has coneguda, veritat? Sí. I tot que s'ha enganyat en ocasions, ha aconseguit que l'escola funcione molt bé, també s'ha fet amb el recolzament del *Catholic Families Center*, que és la institució encarregada del reassentament, així com de les administracions en la ciutat que tenen la responsabilitat de matricular estudiants en les escoles. Així doncs, bàsicament, RIA es troba ja en el seu 6é any de funcionament, i continua creixent. Ara hi ha més de 300 estudiants. De tota manera, no són més que el 10% dels aprenents d'anglès com a llengua estrangera al RCS D.

Així doncs, aquí és on ve la meua avaluació crítica de la resposta als refugiats, tot i que estic completament a favor d'atendre'ls, com ho confirme amb la meua dedicació a RIA. Tinc molt clar que tenim l'obligació ètica, l'obligació moral, l'obligació política de fer-nos càrrec dels refugiats... Però els refugiats són la població que 'ens fa sentir bé' d'entre tots els aprenents d'anglès com a llengua estrangera. Perquè vénen aquí, són innocents, ho són, no? No són il·legals, no ho són, no estan creuant la frontera del *Rio Grande*¹⁵; estan arribant però no estan rebent suficients recursos. Han de tornar els diners dels ajuts que estan rebent. És intolerable! Tenen sis mesos de suport i no és massa, és ben clar.

Però si ho penses, si compares amb el que de vegades s'anomenen els estudiants d'anglès com a llengua estrangera de llarga durada, o per exemple els porto-riquenys, que són ciutadans dels EUA i que poden entrar i eixir cap a Puerto Rico en qualsevol moment de l'any, no reben més que una mínima part del suport que se'ls hauria de donar, perquè la seua situació també és molt complexa. Però bé, ja saps, refugiats com els que has vist a RIA, que han patit tota mena de situacions traumàtiques, que han hagut de fugir del seu país, tantes coses tan horribles. Però arriben aquí i se senten tan agraiïts, tenen tanta determinació, treballen tan dur, estan tan motivats! Exhibeixen el tipus de conductes que fa que la gent desitge ajudar-los, els ajude contenta. Són bon estudiants. Recorda-te'n, el dia que vam anar amb Moritz, quan visitàrem la classe de Corey, i Corey va deixar l'aula cinc minuts i els estudiants van continuar treballant, treballant, treballant! Bé, això no va a ocórrer en moltes altres escoles, en la major part d'escoles de la ciutat ni de l'extraradi. No va a passar tampoc en Brighton, no? Ahí ho tens, ens trobem amb aquests angelets, i no vull dir-ho en cap connotació negativa, però pense que és important reconèixer que de fet els estem atenent d'una altra manera; un tractament diferencial per a diferents grups d'aprenents. En part, pel tipus de resposta que ens donen als nostres bons esforços, els nostres esforços benintencionats. I es recompensen i ens recompensen a aprendre i ser bons estudiants. En un parell d'anys, alguns d'ells, no tots, és clar, però alguns d'ells, hauran passat els exàmens requerits per l'estat per a obtenir el graduat de la *High School*. Principalment, aquells que ja van rebre una educació en el seu país, com Nepal o llocs així.

Però pense que, després d'un temps, tothom està encantat de parlar dels refugiats. El 75% dels aprenents d'anglès com a llengua estrangera a aquest país son hispanoparlants. Són porto-riquenys, dominicans, mexicans, venen d'Amèrica Central. Nàixer, han nascut als EUA, és el que anomenem generació 1,5. Eixa que, ja saps, tenim en molts llocs. Mira Califòrnia, Nou Mèxic, Arizona; que era Mèxic i la vam agafar. Estaven aquí abans, no? Així doncs, eixes situacions polítiques són tan complexes, les tensions culturals entre grups tan grans, perquè a aquesta gent no se li ha permès parlar en espanyol a l'escola durant dècades. I ara ho sabem, vull dir, tornant a la teua pregunta sobre pedagogia. Sempre vols donar suport a la llengua materna dels estudiants. No vol eradicar la seua llengua. Però durant generacions els hem dit:

¹⁵ El riu que fa frontera entre EUA i Mèxic i que tantes voltes ha estat emprat per creuar-la i entrar als EUA.

‘Actueu com a nadius americans, només podeu parlar anglès aquí’, val? I, saps què? Els EUA no tenen una llengua oficial. No cap.

FM: Com? Tampoc l’anglès?

Dra. C: No, zero, res. La gent diu, ‘oh, sou americans, parleu anglès’. Bé, hauríem de dir ‘o, sou americans, parleu Iraquià, o Turc, o quelcom... parleu les vostres llengües nadiues’.

Hi ha moltes concepcions errònies sobre el que passa aquí, i desgraciadament no hi ha una estratègia clara, en cap lloc, no la hi ha, mai. La mitologia, la ideologia, està sempre enganyada, no? Així que això és el que passa. Estava llegint al New York Times una opinió sobre un assaig que ha escrit una dona sobre l’adopció d’una família refugiada. Crec que era a Georgia, i que la família era de Síria, sense parlar gens d’àrab, aprenent només dues frases; i ja saps com es va beneficiar... Són aquestes històries, aquestes històries de sentir-se bé, que acaben totes igual, dient que jo em vaig beneficiar més que la família, aquest tipus de coses. I realment vols apuntar-te i comprometre’t i ajudar i crear aquest tipus de connexions. Vull dir que no hi ha res dolent en tot això, però és el mateix, vull dir, la crítica general d’aquest tipus d’impuls d’ajut liberal, eixe que fa sentir-te bé però no t’ajuda a encarar les qüestions des d’una perspectiva estructural. Què és el que fa el nostre govern, no dur més refugiats al país —i això va a empitjorar sota Trump—. Perquè és el nostre sistema educatiu tan roí a donar suport als estudiants d’anglès com a llengua estrangera, perquè una part tan gran del professorat no té ni idea de com treballar-hi amb algú diferent? Bé, pense que m’has fet l’entrevista en un mal dia.

FM: Bé, tampoc és que jo siga l’*alegría de la huerta*. Hem arribat ja al cor de la teua especialització, l’ensenyament de l’anglès com a llengua estrangera, i com la gent es prepara i dona resposta a eixes demandes. Ens has explicat què fa l’escola amb els xiquets i la gent jove. Però ara, quin treball es fa amb les seues famílies, amb les persones adultes? En diverses ocasions al llarg d’aquests mesos has dit que són els xiquets qui donen suport als seus pares amb els metges, les administracions... Quina mena de suport o sistema tens per ajudar les persones adultes a aprendre anglès i a integrar-los millor en la societat?

Dra. C: No massa.

FM: Ni tan sols a nivell comunitari? Perquè en aquest país les comunitats poden comprometre’s de maneres molt efectives i poderoses.

Dra. C: Bé, de nou, hi ha esforços que fa la gent i que habitualment són molt ben intencionats, tot i que molts d’ells estan poc fonamentats, no tenen una idea clara del que estan fent. En fi.

D’acord, tenim classes d’educació de persones adultes per a immigrants. Algunes d’aquestes són ofertes per voluntaris en les biblioteques públiques. Però els bibliotecaris no tenen idea de com ensenyar anglès ni tampoc la tenen la major part de voluntaris. I els refugiats, igual com els immigrants, sovint han rebut una educació ro-

ina i curta sobretot, en el seu país d'origen, i sovint ni tan sols han estat alfabetitzats en el seu llenguatge nadiu, potser ni el seu llenguatge tinga forma escrita; potser han estat forçats a abandonar l'escola, són moltes les raons perquè la gent no té una bona educació. I es troben en quelcom com una escola d'anglès com a llengua estrangera els dissabtes de matí. I et trobes en graelles, has de memoritzar llenguatge formal, aprens paraules com ara patins, clubs de golf, o dolç de sucre. I els estudiants estan agraïts, són amables i el que fan es no dir-te allò que realment necessiten.

Un dels vídeos que vos vaig deixar, anomenat *Nickel City Smiler*¹⁶, l'heu vist? Sobre els refugiats que viuen a Buffalo. Heu de veure'l... Bé, tenim el centre d'educació de persones adultes de Buffalo. No he estat al de Rochester, però diuen que no funciona massa bé. Estos centres d'educació de persones adultes acostumen a emprar pedagogies velles, ensenyen l'anglès des de la gramàtica i... La meua tesi doctoral ho tractava, en una ciutat en el *Midwest* on, bàsicament, el currículum i l'ensenyament i els estudiants no tenien res a veure entre sí, quelcom que és molt comú al país. Així que bé, diguem-ne que un immigrant, o un refugiat, arriba i ja ha assolit el certificat de la *High School*. Poden anar al *Community College*. I allí hi ha classes d'anglès com a llengua estrangera, també. I potser tinguen, fins i tot, alguna classe pre-diploma, sense valor curricular. I poden cursar-la. Tot i que la seua qualitat no és molt bona.

Molt del que passa amb persones adultes, molta de l'educació que reben immigrants i refugiats, és aprenentatge informal per mitjà de les seues xarxes socials. De manera que molta gent es queda aturada on ja hi són, perquè no tenen ocasió d'aprendre suficient anglès. Pensa que molta d'aquesta gent treballa a tota hora. I, com quan jo treballava a Boston, ensenyant anglès a persones adultes, hi havia una llista d'espera de tres anys per les classes de llengua, i pel que sé, això no ha canviat massa en aquest temps, ni pense que siga molt diferent al que passa en altres llocs perquè, qui és fa càrrec de pagar tot això? Val, ho paguen subvencions governamentals, o el que siga. El mateix passa en la formació dels voluntaris. Val, quan jo estudiava espanyol, aleshores ja era prou capaç en francès i havia estudiat llatí i grec. Aleshores vaig anar a Costa Rica, la primera vegada de vacances, a un curs de sis setmanes per a persones adultes, dos vesprades a la setmana, divertit, molt divertit. Això és el que aprens. Ara, vaig anar a viure a Costa Rica sis mesos, que és tot el que em van permetre els tres mil dòlars que tenia. Vaig viure amb una família i no els havia de dir que no em parlaren en anglès. Cada matí m'alçava i llegia el diari amb el diccionari al costat; passava quasi dues hores llegint el diari mentre buscava en el diccionari les paraules que no coneixia. Vaig escoltar la ràdio, parlar espanyol a tothom, excepte quan feia classes d'anglès. I en aquell moment ja tenia un títol de màster. Ja veus, em vaig ensenyar un fum d'espanyol i estava immersa en l'entorn.

Val, doncs eixa no és la situació dels immigrants. Es tracta d'una situació d'estudi a l'estranger, una immersió que no és la tradicional sinó potser la millor. Però molts immi-

¹⁶ Un documental sobre la lluita per la supervivència d'un grup de gent de Burma al cinturó d'acer dels EUA.

¹⁷ Mestra d'anglès com a llengua estrangera a la *Middle School de Brighthon* (BCSD).

¹⁹ En espanyol en l'entrevista original, igual que les dos cites que venen a continuació en la frase.

grants estan aquí amb les seues famílies o amb gent del seu país d'origen. Viuen a un barri o tenen una xarxa social on tothom parla la mateixa llengua que ells, no tenen tantes oportunitats d'interactuar amb parlants nadius d'anglès, amb cap angloparlant. Allò que se'ls ofereix com a classes és quelcom, diguem-ho, prou superficial, no massa eficient pedagògicament parlant. No estic segura si això es pot dir també de l'espanyol per a estrangers a Espanya, del francès a Montreal... Ja saps que difícil que és aprendre una llengua si no et trobes en una situació de immersió; que difícil és aprendre una llengua com a adult; a no ser que tingues una situació extremadament privilegiada com la que jo vaig tindre, no? No massa gent es pot permetre sis mesos d'excedència de la seua vida i anar a viure a un altre país i una altra família amb 32 anys. Són quasi unes vacances de llarga durada.

FM: Sí, tens raó. Vull dir, tenint en compte la nostra experiència, *Macarena* ha estudiat molt, ha estat immersa en el context, ha necessitat emprar i aprendre el llenguatge. Per la nostra part, *Esperanza* i jo tenim la sensació que no hem tingut tantes oportunitats de practicar la llengua com ella i tenim dubtes sobre el nostre nivell d'anglès. Però ahir vam trobar-nos a casa de *Mrs. Hallagan*¹⁷ on també hi eren una parella d'espanyols i una altra de cubans, que han viscut aquí els darrers quatre i sis anys respectivament, treballant. En escoltar el seu anglès, vam pensar que el nostre no era tan roí, pot millorar però comparat amb el d'aquesta gent que l'empra tots els dies, no està tan malament. Així que sí, això que expliques sobre l'entorn i les dificultats és ben cert.

Dra. C: Però també pense que és com la meua experiència a Xile de tres mesos, l'any passat, on em vaig qüestionar la meua capacitat de parlar espanyol perquè estava en un nou entorn, on la gent parla un altra varietat de la llengua, alhora que estava vivint a soles, passava molt de temps a Internet, per Skype amb *Moritz* tots els dies, mirant les meues sèries a *Netflix*, treballant amb el correu electrònic... I em trobava a un Departament de Llengua Anglesa a la Universitat, de manera que si volia no havia de parlar espanyol a la Universitat. Tinc una amiga, una molt bona amiga amb el seu home allí. Si eixíem i jo dia *¿hablamos en español*¹⁸?, ella em responia *ok*. O era ella qui dia *¿hablamos en español?* Altrament, pense que quan més coneixes una llengua més te n'adones de 'oh, quant em queda per aprendre'.

Però sí, pense que el país i l'estat i el sistema escolar públic cada vegada estan més atents a reconèixer que al llarg del país el 10% de l'alumnat són aprenents d'anglès com a llengua estrangera. I per descomptat, no és una població igualment distribuïda. Així, a Rochester un 10% de la població són alumnes que s'ensenyen l'anglès com a llengua estrangera, però a Boston, Nova York, Los Angeles, San Francisco, el percentatge és molt més gran. I, d'altra banda, a Nebraska o Wisconsin serà molt més baix. De tota manera, són nombres que no disminuiran, només creixeran. Prenguem el cas d'aquest estat, Nova York, fa un any que a setembre va canviar la normativa escolar per millorar la manera segons la qual s'havia de donar suport als aprenents d'anglès com a llengua estrangera. Com a conseqüència d'això, el nostre programa de formació del professorat a la Universitat incorpora un

curs en ensenyament de l'anglès com a llengua estrangera per a tothom que vullga ser professor al sistema escolar. Així, una vegada saben com ensenyar la matèria de la seua especialitat, han d'estudiar un altre curs que consisteix bàsicament a treballar com ensenyar eixe contingut i amb quina pedagogia per a estudiants que no coneixen bé la llengua. Així, confiem, d'aquí uns anys, hi haurà més professorat conscienciat i familiaritzat amb aquests afers.

Però escolta, fins i tot qui vol ser mestre d'anglès com a llengua estrangera, com els estudiants que tinc a classe, amb Esperanza, només se'ls demana que hagen estudiat una llengua estrangera per valor de dotze crèdits. Només quatre semestres. És a dir, res, no? En realitat, no han de saber-ne massa, no se'ls demana un nivell de domini d'un altre llenguatge, no se'ls demana cap experiència d'haver viscut en un altre país, en un altra cultura. De manera que no necessàriament entenen l'experiència per la que travessen els seus estudiants, ni tampoc tenen una fonamentació sòlida en lingüística ni gramàtica, així que fem el que podem.

FM: Molt bé, en bona mesura hem tractat molts dels reptes en el camp de l'ensenyament d'anglès com a llengua estrangera, que és la teua especialitat però també el tema que afecta a la integració de l'alumnat en el sistema escolar i en la societat. Quines penses que són les tendències principals, a la vista d'allò que has vist els darrers vint o trenta anys en l'ensenyament de l'anglès com a llengua estrangera en aquest país?

Dra. C: Bé, pense que en el plànol escolar la potència principal és el canvi d'enfocar l'ensenyament de la llengua com a gramàtica al seu ensenyament per mitjà de l'ensenyament del contingut, el que anomenem Ensenyament del Llenguatge Basat en el Contingut¹⁹, que bàsicament vol dir el que tenim clar com a principi en l'ensenyament d'anglès com a llengua estrangera: l'estudiant no pot esperar cinc o set anys per arribar al nivell de competència en anglès dels seus companys de parla anglesa nadiua, és clar que això és impossible d'assolir, perquè els seus companys van també aprenent mentre estan. Però la vella versió era 'posem-los en classe d'anglès com a llengua estrangera durant un parell d'anys i després ja tornaran amb el seu grup d'edat'. Però en eixe temps s'estan perdent un altre contingut, i alhora han perdut, a no ser que siguen molt menuts, continguts que la resta d'estudiants de la seua edat sí està ensenyant-se.

Així doncs, pense que el moviment cap al CBLI, que encara té molt de recorregut, així com decisions com la nova normativa de l'estat de Nova York, ajudarà que el professorat comprenga els reptes que encaren els estudiants d'anglès com a llengua estrangera, així com les maneres en què poden ensenyar els seus continguts de manera més accessible. En un món ideal, podríem veure coses meravelloses. El que passarà en la realitat serà molt similar al que ja passa, que és que els districtes ben dotats econòmicament ho faran bé. Vull dir, una estudianta com Macarena, que ve d'una família educada, pot vindre, aprendre durant un temps, inclús si pots trobar-ne, i n'estic segura que hi trobes, companyes seues que són immigrants i que si poden viure a Brighton és probablement perquè la família s'ho pot permetre.

¹⁹ En anglès, *Content Based Language Instruction* (CBLI).

²⁰ Plaça com a professor/a titular, l'equivalent a una plaça de funcionari, *tenure* en anglès.

²¹ Sistema d'ensenyament que abraça primària i secundària.

FM: Sí, tot i que a la seua escola hi ha estudiants de 63 països, Mrs. Hallagan té en la seua tutoria estudiants de 13 llengües que no són anglès, i a Brighton hi ha també vivendes socials on viuen algunes de les seues companyes.

Ara, canviem de tema, com veus al professorat en aquest país, la seua formació, el seu compromís, el reconeixement que reben de la societat, les lluites a les quals fan front; des de la teua perspectiva com a formadora de mestres?

Dra. C: Bé, pense que és molt el que ha estat durant els darrers seixanta anys o més, és a dir, les mestres de primària són principalment dones de classe mitjana o mitjana-baixa. En molts casos, no tenen moltes altres opcions de carrera. No són les millors estudiantes, són bones xiques, habitualment dones, ja que encara hi ha un model predominant d'entendre l'ensenyament com a professió de cura d'altres. En l'educació secundària, trobes més homes perquè hi són les àrees de coneixement i n'hi ha més varietat i, probablement, una formació de millor qualitat.

Pense que l'ensenyament d'anglès com a llengua estrangera és l'àrea a què em vaig adreçar i la que atrau a molts dels meus estudiants com a manera de ser políticament compromesa i de trobar vies d'implicació personal en l'educació. Malauradament, pense que la maquinària de l'educació escolar fa molt difícil que els estudiants mantinguen eixa postura crítica i eixa defensa forta perquè ells, nosaltres, en este estat, els professors poden assolir l'estabilitat²⁰ després de tres anys d'ensenyar. I és permanent. De manera que durant els tres primers anys tenen molts incentius per a no fer massa innovacions, qüestionar poques coses, deixar-se conformar pel sistema. El que sabem de l'estabilitat docent en qualsevol nivell és que, una vegada comences a treballar, el sistema pressiona perquè assolisques una determinada forma de treballar, i després no necessàriament canvies, tot i que ja tingues estabilitat.

No és el cas de tothom, hi ha mestres que una vegada que han assolit l'estabilitat se senten més lliures per qüestionar coses. Però això passa més en educació especial, o a l'educació de l'anglès com a llengua estrangera, que són àrees marginals, ni tan sols se'ls considera àrees de contingut. Resulta interessant que a l'estat de Nova York els professors són acreditats per a tot en el K-12²¹; no tenen una especialització en mestres de primària o secundària. Així, òbviament, s'estén aquesta ideologia que en realitat no importa, van allà on siga amb la idea de tractar de donar suport als estudiants per aprendre el llenguatge i no hi ha més dintre d'eixa ideologia que la llengua siga quelcom més que gramàtica.

Així que pense que el professorat, està molt clar que el professorat no té un gran prestigi en aquesta societat, no tenen molta autonomia, cada vegada estan més controlats pels exàmens, tot i que no estiguen directament avaluats pel rendiment de l'alumnat. Cada vegada hi ha més exàmens per al propi professorat, el que, de nou, no és sempre una mala cosa perquè el professorat que no és capaç d'aprovar els exàmens de contingut de la seua pròpia àrea, no hauria d'ensenyar eixa àrea de coneixement.

xement. Sempre que les proves siguin vàlides, es clar. Que jo no ho sé. Segur que la gent té diferents punts de vista sobre això. Recorde quan Massachusetts va introduir les proves de contingut per al professorat, fa vora vint anys: un fum de mestres no va aprovar la prova de contingut de la seua pròpia àrea, t'ho pots creure?

FM: Massachusetts, que probablement és un dels estats més ben educats dels EUA.

Dra. C: Exactament, exactament. Allò va ser un shock per a molta gent. Pensa en qualsevol matèria, ciències socials, ciències naturals, etc. Part d'això té a veure amb el que penses sobre l'estructura de formació del professorat. En aquest país, tenim programes de grau de certificació de professorat on els estudiants cursen matèries educatives junt amb altres de contingut. Bé, si et traus el grau en educació, això suposa un terç dels crèdits, o la meitat, en educació. Siga el que siga, això suposa que no pots aprofundir en una formació cultural general²², no arribes a dominar el contingut.

Sempre he estat a favor d'un model de postgrau en la formació del professorat, que és el que tenim a Warner: tu vens en la teua formació de grau en qualsevol àrea de coneixement, i a continuació traus un màster com a docent per aprendre com ensenyar. Estic convençuda que dóna lloc a professorat millor format. I tens un grapat de molt bons professors que han anat a escoles com ara les de *SUNY Geneseo*²³, a 30 milles d'aquí, probablement l'has visitada, que és una escola excel·lent, produeix professorat excel·lent, estudiants excel·lents.

Així que tinc molts estudiants que van cursar els seus estudis de grau com a mestres de primària o d'espanyol o d'educació especial o de ciències socials, i venen a Warner i es trauen un títol de màster i la seua certificació d'educació i són fantàstics. Però també alguns dels estudiants que he tingut m'han dit 'oh, ningú em va demanar mai que fera això, programar una unitat didàctica, o justificar per què avalue de la manera com ho faig', vull dir, algunes de les tasques que els hi demane tenen un rigor que no coneixen, i és el rigor que molts dels meus companys també els demanen. De vegades, no els demanem cap esforç, no els demanem que hagen de pensar i raonar i justificar allò que fan. De manera que no tenen massa trellat, però els xiquets als quals ensenyaran no tenen temps a perdre. Els xiquets que aprenen anglès com a llengua estrangera no tenen temps a perdre. Estàs fent-los perdre el seu temps si no els ensenyes. Pots ser molt amable, tot el que vullgues, però estàs fent-los perdre el temps. I els meus estudiants se sorprenden quan els dic això. I, en realitat, hem de pensar que això és així per a tot l'alumnat: els estudiants no tenen temps a perdre. I hi ha estudiants que fan perdre el temps als professors i a l'inrevés, molta gent que va fent coses, passant el temps, avançant de curs, tots contents. Però no saben el que saben, i tu tampoc.

FM: Bé, la conversa ha passat d'elements més negatius a valors i esforços i pràctiques valuoses per aquí. Moltes gràcies per compartir amb nosaltres.

Dra. C: El gust és meu.

FM: Si vols afegir quelcom...

²² El que en anglès s'anomena *liberal arts education*, i que de fet és el nucli de la seua formació de grau universitària.

²³ La seu de la *State University of New York* a Geneseo, una població a prop de Rochester.

Dra. C: Potser l'única cosa que voldria clarificar té a veure amb la teua i la meua experiència internacional. En eixe sentit, els EUA són un país d'un aïllacionisme intrínsec molt potent. Inclús sense tindre una política aïllacionista oficial, el que podríem acabar tenint amb Trump. Tenim un aïllacionisme cultural en un sentit global, tot i que som un país internament divers, en especial si ens comparem amb molts altres països. La diversitat no forma part de la nostra manera de pensar, no és un valor per a molts americans, no per als qui no han arribat lluny en la seua educació. Les classes mitjanes-altes, els que han viatjat, que coneixen a gent d'altres països, els que han estudiat llengües, eixos sí. Però no són més del 10% del país, com a màxim. Són el 10% que controlen els mitjans i l'educació superior i el govern a nivell nacional. Però no és habitual, com la meua amiga Sandy, amb qui vaig a passejar els gossos, el seu home és un carter, ella s'ha retirat com a assistent farmacèutica, i s'havia graduat a la *High School*. A penes conec més de la seua formació, però si parles amb ella, és molt poc el que coneix del món. Mira d'on trau la gent la informació, les notícies, com pensa la gent les coses. En passejar els gossos, ens trobem una dona polonesa que té accent, clar. Una graduada universitària. Malgrat l'accent, no tinc problema en comprendre-la, clar. Sandy no pot entendre una paraula del que diu. I és quelcom que els estudiants em diuen a tot hora: 'Per què, per què pots comprendre a classe i si vaig a fer la compra ningú no m'entén?' Perquè he desenvolupat una oïda per a la parla en anglès de gent forastera, però també perquè tinc la voluntat d'entendre, de comunicar-me, el desig de relacionar-me amb la persona; la comunicació és quelcom en dues direccions. No és que has de parlar anglès tan bé que jo t'haja de comprendre, he de voler escoltar-te, assumir que dius quelcom que té trellat i tractar de traure el trellat entre ambdós. I això suposa un esforç i una energia i jo no sempre la tinc i hi ha gent que no sempre la té, però que has de tindre, has de començar a tindre-la, no?

Així que pense que la desgràcia amb Trump és que ens tornarem encara més aïllacionistes, tancarem les fronteres tot el possible i ens desentendrem de l'escenari global. Però no en un sentit que podria ser útil, com ara el militar. De tota manera, torna d'aquí quatre anys, a veure si encara està aquí.

FM: Ho intentaré.

Dra. C: O millor, abans de quatre anys.

FM: Moltes gràcies.

Dra. C: Molt bé, moltes gràcies, m'ha agradat. Voldria tindre accés a l'entrevista, vas a publicar-la en anglès, o...?

FM: La traduirem, la revista que l'ha encomanada està escrita en valencià.